

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cursus studiorum monasticorum, sive series sublimium disciplinarium - Cod. Ettenheim-Münster 99-110

Theologica universa - Ettenheim-Münster 108 - Tom. II

Cartier, Gallus

[S.l.], 1795

Caput tertium

[urn:nbn:de:bsz:31-111018](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111018)

omnino fidelium; est primum ac Doctrina^{43.}
Catholica consentaneum est dicere, cum
mortuum esse pro salute aeterno omni-
um omnino hominum, quamvis non aequa-
liter, nec ex aequali affectu.

Porro Sensus illarum quinque
propositionum damnatarum à nobis
traditum, esse verum Sensem, in quo
damnata sunt, patet ex duabus sequen-
tibus regulis, quas Summi Pontifices
assignarunt ad cognoscendum Sensem
in istis quinque propositionibus dam-
natum.

1^a Regula. Quinque
hae propositiones damnatae sunt in
sensu à Jansenio intento in suo Ope-
re, id est, quem Jansenius tradit in
suo damnato opere, qui inscribitur
Augustinus. Nam ita declaravit
Alexander VII. in Constitutione ad instan-
tiam universi Cleri Gallicani die 15. feb.
an. 1665. emissâ.

2^a Regula. Sen-
sus Jansenii damnatus, est ipsemet Sen-
sus obvius quinque propositionum.
Nam Innocentius XII. in suo Brevis ad
Belgii Episcopos an. 1694. scripto declara-
vit eas damnatas esse in sensu obvio, quem
verba, quibus exprimentur, pra se ferunt.

Caput Tertium.

De diversis naturae Statibus
in ordine ad gratiam.

Statu nomine huius intelligitur, cer-
ta quaedam naturae humanae conditio in
ordine ad finem suum ultimum secundum
ordinationem divinae providentiae,
dividitur in Statum viae, et Statum

44. patria. Status via est, in quo tenditur ad beatitudinem, atque eorum, qui vitam mortalem agunt. Status patrie est is, in quo possidetur beatitudo, Beatorum in Coelis degentium proprius. Huius tantum de statu via agitur, qui bifariam dividitur, in eum scilicet, qui de facto existit, vel etiam nunquam existit; et in eum qui nunquam fuit, sed videtur possibilis.

19. Duo assignantur Status, qui existunt, nempe Status naturae innocentis, et Status naturae lapsae per Christi merita reparatae. Prior est ille, in quo creatus fuit Adam sine concupiscentia, sine ignorantia, expers mortis et miseriarum, cum gratia atque ordinatione ad vitam eternam.

Posterior vero is est, in quo nascimur post infaustum Adami lapsum, felicemque Mediatoris reparationem; in quo, etiam, sublato originali peccati reatu, omnes fere eius poenalitates ad agonem et virtutis exercitium in nobis remanent, videlicet, ignorantia in intellectu, malitia live pronitas ad malum in voluntate, infirmitas et concupiscentia in appetitu inferiori, ejusdemque rebellio contra superiorum; ipsa denique corporis mortalitas, et mortalitatis comites miseria.

20. Status, qui de facto nunquam existit, sed tamen esse potest, triplex vulgo statuitur: primus naturae integrae, in quo homo esset sine peccato et gratia ordinante ad finem supernaturalem; at non sine quodam auxilio naturali, indebito nihilominus meritis aut exigentiae naturae, quo immunis redderetur à desordina-

tis concupiscentia motibus, seu quo posset 45.
impedire, ne appetitus sensitivus contra ra-
tionem insurgeret.

2° *Stus* *Natura*
pura; hic non alias differet à *Statu* *natu-*
ra *integra*, quam quod *Status* *iste* *admitte-*
ret *deordinatos* *concupiscentie* *motus*, nul-
lum *que* *auxilium* *gratuitò* *concessum* *ordi-*
nis *naturalis*, quo *natura* *in* *officio* *contine-*
ri *posset*.

3° *Stus* *Natura* *lapse*
ne *usquam* *reparanda*, in quo scilicet post
peccationem *Adami* *remanisset*
genus *humanum*, si *Deus* *misericordiã*
suã *nostra* *miseria* *non* *consulisset* *per*
Christum, aut *per* *aliquod* *aliud* *remedium*,
ut *nos* *liberaret* *à* *peccato*.

De *Statu* *natura* *lapse* *per* *Christum*
reparata *prolixius* *in* *presenti* *Capite* *non*
dixerimus; de eo enim in *toto* *hujus* *Tra-*
tatus *Secundo* *dituri* *ex* *professo* *sumus*.

Non est etiam *ut* *hic* *multis* *aga-*
mus *de* *Statu* *natura* *lapse* *non* *reparata*:
non *existit* *quidem* *talis* *Status*, *ut* *per* *se* *pa-*
tet, *sed* *est* *maximè* *possibilis*: *opus* *enim*
redemptionis *non* *est* *opus* *debitum* *aut*
necessarium; *sed* *ex* *merè* *gratuitã* *ac* *libe-*
rã *Dei* *bonitate* *procedens*; *quod* *constan-*
ter *et* *apertè* *tradunt* *Sacer* *textus*, *et* *SS.*
Patres.

Nuda *pariter* *specialis* *movetur*
difficultas *circa* *Statum* *natura* *integra*,
ejus *enim* *possibilitas* *abundè* *colligetur*
ex *dicendis* *de* *Statu* *natura* *pura*. *Tota*
igitur *controversia* *versatur* *circa* *Statum*
natura *innocentis* *et* *pura*.

S. *Primum*.

De *Statu* *Natura* *innocentis*.

Tria *potissimum* *investiganda* *hic* *oc-*
currunt, 1° *nam* *An* *Adamus* *in* *actu* *libè*

46. justitiam originalem, ceteraque dona ipsi anne-
xa à Deo accepit. 2° Dum An. hujusmo-
di dona homini innocenti debita fuerint ac
naturalia. 3° tum Quodnam gratia
actualis genus ei datum ac necessarium fu-
erit ad bene agendum ac perseverandum.

Quantum ad; num Negarunt olim Be-
lagiani Adamum in justitia originali con-
ditum fuisse, contenderuntque, eum,
absque peccato et gratia creatum fuisse,
atque etiamnum tales nasci nunc homi-
nes. Idipsum quoque Sociniani nunc
contendunt: Sit contra illos

22.

Conclusio Prima.

Primus Parens in justitia originali
conditus fuit.

Prob: Justitia Originalis hæc po-
tissimum includit; competentem rerum
cognitionem in intellectu; gratiam sancti-
ficantem in voluntate; subjectionem appe-
titus, et immortalitatem corporis. Atqui
Adamo hæc omnia concessa sunt. 1° qui-
dem Adamus eâ rerum cognitione instruc-
tus fuit, quæ ipsius statum decuit. Disci-
plina Spiritus replevit illos, inquit de pri-
mis parentibus Eusebius c. 17. creavit
illis Scientiam Spiritus, sensu implevit cor-
da illorum: et bona et mala ostendit illis.

2° gratiam sanctificantem ac-
cepit Adamus juxta illud Eclesiasticis 7. Se-
cit Deus hominem rectum. Hæc autem
rectitudo vera fuit et interior sanctitas,
ut colligi potest ex Apostolo sic fideles ad-
hortante, Ephes. 4. Renovamini Spiritu
mentis vestre, et induite novum homi-
nem, qui secundum Deum creatus est

in iustitiâ et Sanctitate veritatis: quasi di- 47.

ceret; Per Christi merita eam inuente ius-
titiam et Sanctitatem, in quâ primus ho-
mo fuit à Deo conditus. Prout docent
Ss. Patres: imprimis verò S. Augustinus in
Operibus suis contra Belagianos. atque sup-
ponit Concilium Trident. Sess. 6. Can. 1.

3° Appetitus Adami inferior ita
perfectè subditus fuit ejus rationi, ut
nusquam, in hoc felici statu, contra pres-
criptum ejus moveretur. prout exponit S.
Augustinus lib. 2. De peccat. meritis et re-
miff. c. 22.

4° Denique Adamus
à Deo immortalis conditus fuit, id quia
moriendi necessitas est poena peccati, quam
Deus ipse primis parentibus interminatus
est, genes. 2. In quoumque die comede-
ris, morte morieris. Hinc Apostolus, Rom.
5. Per unum hominem, inquit, peccatum
intrauit in mundum, et per peccatum mors.

2° Id constat ex Conciliis. Concilium Mi-
leuitanum Can. 1. Sic pronuntiat: Placuit,
ut quicumque dicit, Adam primum homi-
nem mortalem factum, ita ut siue pecca-
ret, siue non peccaret, moveretur in cor-
pore, hoc est de corpore exiret, non pec-
cati merito, sed necessitate nature, ana-
thema sit. His similia habentur in
Concil. Triid. Sess. 5. Can. 1. Constat
denique 3° ex Ss. Patribus: Sufficiat S.
Augustinus, qui multis in locis veritatem
hanc tradit, præsertim lib. 6. De genes. ad litte-
ram, c. 25. ubi inter alia hæc habet: Mor-
talis ergo erat conditione corporis animalis;
immortalis beneficio creatoris.

Quantum ad 2um dum illud affirmant 23.

Prim. 727.
pag. 27.

48 Bai et Jansenii discipuli, post suos Magistros,
qui hunc errorem à Lutheo et Calvino hausisse
videntur. Justitia Originalis, inquit Luthe-
rus, in c. 3. genes. verè fuit naturalis.... hæc
tam naturalis fuit in Adamo, quam natu-
rata est, quòd oculi lumen recipiant. Et
paulò post, hæc probant justitiam origi-
nalem esse de natura hominis. Undè ibidem
infert, justitiã per peccatum amissã, non
mansisse integra naturalia, ut Scholastici
delirant. Similia tradit Calvinus, lib.
i. Instit. c. 15. contra eos lib.

24.

Conclusio 2^a.

Justitia Originalis, ceteraque gra-
tia dona ac beneficia primis parentibus
in ortu suo concessa, verè supernaturalia
fiere et ipsis propriis indebita, nec ubate-
mus dici possunt creatura sano et imo-
centi debita ac naturalia.

Prob. 1° ex Scripturis, quibus cons-
tat dona gratia, ac præcipue gratiam
sanctificantem esse in ordine quodam
sublimiori superante omnem exigenti-
am et debitum nature rationalis. Per
quem / Christum / maxima, inquit S. Petrus
Ep. 2. c. 1. et pretiosa nobis promissa do-
navit, ut per hæc efficiamini Divina
consortes natura. 1. Joan. 3. Victæ,
inquit Apostolus, qualem charitatem
deridit nobis Pater, ut filii Dei nomine
mur et simus. His textibus dona su-
pernaturalia, atque imprimis gratia
sanctificans, designantur tanquam bene-
ficia longe superantia naturam huma-
nam, quibus nempe supra suam condi-
tionem ipsa exaltatur ad consortium
Divinitatis.

Prob. 2°. auctoritate Bullarum 49.
Sui V. et Gregorii XIII. quibus Baji propo-
sitiones 21. 23. 24. 26. p. damnatae sunt, Ex
quarum praesertim 26ta qua sic habet:
Integritas prima creationis non fuit in-
debita natura humana exaltatio, sed na-
turalis ejus conditio, damnatione mani-
festè evincitur veritas nostrae Conclusio-
nis.

Prob. 3°. ex S. Patribus. S. Atha-
nasius, Chrysostomus, Gregorius Nazianze-
nus, Cyprianus, Augustinus et alii tradunt
unanimitè, Adamum justitiae originalis
beneficio ad eam dignitatem erectum fuisse,
ut esset Deiformis filius Dei, consors Divi-
nitatis, in ipsamque quasi transforma-
tus naturam divinam. Atqui non nisi
aburdè dici posset, tantam dignitatem ho-
mini esse naturalem et debitam.

Prob. 4°. ex constanti Theologo-
rum doctrinà, qui praesente S. Thomà,
communì consensu docent Status natu-
rae purae possibilitatem, ut S. sequenti os-
tendemus. Atqui hujus Status possibili-
tas manifestè supponit dona gratiae primo
homini concessa, minimè fuisse ipsi debi-
ta ac connaturalia.

Prob. 5°. variis rationibus Theo-
logicis. 1ª petitur ex ideà gratiae. Gra-
tia proprie dicta est donum gratuitum
excludens omne debitum tum personae ex
merito actionum proveniens, tum natu-
rae ex conditione ac exigentià rei pro-
cedens, ut patet. Atqui justitia ori-
ginalis, ceteraque dona Adamo collata,
veri nominis gratiae fuerunt, prout do-
cent unanimiter S. Patres, praesertim
S. Augustinus, lib. De concept. et grat. c. ii.
S. Cyprianus, lib. De dono patientiae. Ergo p.

2^a. Desumitur ex notione entis Supernaturalis. Ad ens Supernaturale, prout intelligitur ab omnibus Theologis, non sufficit, ut quoque modo superet activas naturas vires; alias creatio et conservatio animae rationalis in corpore humano organis suis instructis ac praeditis forent Supernaturales, cum tamen ei sint naturales. Duntaxat; sed insuper requiritur ut sit in ordine quodam sublimiori et supereminenti, ejusque productio et conservatio excedat exigentiam ac debitum totius naturae. atqui talis fuit justitia Originalis, gratia Sanctificans, p. qua non modo activas naturas vires superat, sed est ordinis sublimioris et supereminentis, ejusque productio et conservatio excedit exigentiam ac debitum naturae excedit, haec enim propria sine ea esse potest, prout notum est. Ergo, p.

3^a. Possibilia fuerunt dona propria et stricta gratuita ac Supernaturalia, quae scilicet primi hominis, imò et totius naturae vires et exigentiam excederent, utique enim potuit Deus perficere naturam rationalem ultra naturalem ac debitam ipsius constitutionem. atqui ex possibilibus donis talia sunt ea quae hominem reddunt filium Dei, deiformem, divinitatis consortem, p. qualia etiam sunt gratia Sanctificans, charitas, p. Ergo.

Confirmatur. Omnis creatura naturaliter est serva, juxta illud Psal. ii. Omnia serviunt tibi, et alibi; Dominus universorum tuus; Ergo quod aliqua creatura assumatur in adoptionem filiorum Dei, et in consortium naturae divinae, quod quidem fit per gratiam, superat omnem creaturae naturae conditionem, estque

provis gratuitum et Supernaturale, p. 51.

4ª Nuda datur, imò nec possibilis est creatura Supernaturalis, cui nempe intuitiva Dei visio sit connaturalis. Ergo neque ei connaturalia sunt ea, quae ad eandem intuitivam Dei visionem ordinantur ex se et essentialiter; ut gratia, Charitas.

5ª Inoad immortalitatem. Corpus humanum naturaliter constituitur ex principiis intrinsicis adversum se jugiter collutantibus, quae proinde, sedusâ speciali et mirandâ providentiâ, inevitabili necessitate mortem induunt. Ergo Immortalitas primi hominis, ipsi provis indebita fuit ac Supernaturalis. Ita manifestè docet S. Augustinus, lib. De genes. ad litt. c. 25. Eadem quoque est sententia

S. Thomae, 1. 2. q. 85. a. 6. Ubi conceptis verbis aperit et probat, hominem naturaliter esse corruptibilem ratione corporis, et incorruptionem primi hominis non fuisse secundum naturam, sed ex Supernaturali Dei Dono.

6^a Quantum ad concupiscentiam.

1° Immunitas à concupiscentiâ, seu obedientia vel subiectio appetitus sensitivi rationi, fuit in primo homine unum ex principis iustitiae originalis Donis ac beneficiis. Atqui, ut jam demonstravimus, Dona iustitiae originalis homini innocenti provis indebita fuerunt et Supernaturalia. Ergo.

2° Concupiscentia necessario fluit ex principiis naturae humanae; namque naturale est homini, quatenus corpus habet, concupiscere bonum sensibile; eidem verò, quatenus mente praeditus et rationalis est, necessario inert appetitus naturalis boni spiritualis.

52. Atqui si duo illi appetitus sibi relinquantur, impossibile fuit, ut non interdum appetitus sensibilis insurgeret contra rationalem; impossibile enim est, ut inter tot delectabilia objecta, quae sensibus occurrunt, non reperiantur plurima bono spirituali contraria: aliunde vero nisi appetitus sensitivus à causâ exteriori cohibeatur, in desiderium boni delectabilis, quod ipsi per sensus proponitur, necessarius et omni, quo valet, conatu erumpit; si quidem appetitus ille principium est necessarium ac minime liberum suorum actuum. Ergo, p. Ita docent S. Augustinus, lib. 4. cont. Julian. c. ult. ubi hanc à concupiscentiâ immunitatem Divini gratia beneficio adscribendam statuit. Et S. Thomas disertissimis verbis, 1. p. q. 95. a. 1.

1^a Quantum ad cetera corporis mala seu erumnas. 1° Homo innocens, ut jam probavimus, condi potuit obnoxius morti. Ergo à fortiori obnoxius aliis miseris, quae sunt comites ac veluti appendices mortalitatis. 2° Natura humana quantumvis innocens supponatur, suapte conditione sensitiva est et corporea, adeoque obnoxia externis agentium naturalium et liberorum impressionibus. Atqui externae impressiones necessario nonnunquam inferunt sensibus molestiam. Ergo.

3° Beata Virgo ab omni probris peccato immunis, imò et ipsemet Christus, obnoxii fuere miseris corporeis. Ergo possunt mala corporea absque previo peccati merito hominem innocentem affligere. Hinc

merito damnata fuerunt 72. et 73. Baii pro^{53.}
positiones, quae negant, quemquam posse
affligi, nisi propter peccata.

Quod tertium attinet, quo scilicet 25
queritur, quoniam gratia auxiliis indi-
querit Adamus innocens; Lutherus et
Calvinus agnoscunt gratiam Status in-
nocentiae permissam fuisse libero arbitrio,
eamque gratiam sanitatis, quia primo
homini sano collata fuit, cui potest assen-
tiri vel resistere posset, nuncupant. at
scilicet de gratia eidem nobisque omnibus
ejus posteris post lapsum data sentiunt, ut quam
hominis lapsi voluntatem necessario de-
terminare tueantur; eam medicinalem
vocant, eo quod hominem à peccati sui
infirmitate sanat. In eo igitur
discrimen gratiae sanitatis et medicinalis
exponunt, quod innocens et sana primi
hominis voluntas gratiae posset assentiri
vel resistere; gratia autem medicinalis
infiram hominis lapsi voluntatem
necessario determinet. Ita sapit Luthe-
rus, maxime lib. de libero arbitrio, et
Calvinus, lib. 2. Institut. c. 5.

Itand Haresiarcharum horum 26.
Systema amplexus est Jansenius Yprensus
papiae, et praesertim lib. 2. de gratia (Chri-
sti, c. 4. ubi docet utriusque hujus gra-
tiae discrimen in eo positum esse, quod
gratia Status innocentiae esset repu-
diabilis, gratia vero medicinalis sit
necessitans, ita ut voluntas ei resistere
non possit. Gratiam sanitatis
vocat adiutorium sine quonon, est
que iuxta ipsum qualibet gratia, cui

54. homo ex indifferentia arbitrii assentiri potest vel refragari. Gratiam medicinale vero munus est adjutorium quo estque apud ipsum illud, cuius usus vel non usus in voluntatis arbitrio positus non est, seu cui voluntas non potest dissentire. Hinc infert cit. lib. c. 5. adjutorium sine quo non, cuius scilicet usus ita ponitur in voluntatis arbitrio, ut illi consentiat, si voluerit, quantumvis sine illo non velit, aut velle non possit, ad medicinale Christi adjutorium nullo modo pertinere; sed ad adjutorium peccati hominis et sanae voluntatis referendum esse. Ex quibus patet, Jansemium nullam Gratiam Status praesentis admittere nisi necessitatem, et efficacem.

27. Theologi Catholici equidem ~~non~~ ~~beatissimis~~ extra dubium ponunt Adamum in Statu innocentiae equispe Supernaturali auxilio gratiae 1.º ad eliciendos actus salutares, ut pote Supernaturales, adeoque ~~non~~ supra ipsius naturae vires positos. 2.º ad eliciendos actus virtutum infusarum Fidei, Spei, Caritatis, cum illi actus sint Supernaturales. 3.º ad servandam Legem Supernaturalem: nam Legis Supernaturalis observatio implet actus Supernaturales Fidei, Spei, Caritatis, &c. Qui proinde per se excedunt vires naturales. 4.º ad perseverandum in integritate et sanitate accepta: nam in ea perseverare non poterat, nisi observando Legem Supernaturalem. Idem vero auxilium multiplex erat. Nam 1.º Egebat

virtutibus inferioribus per se: quia hi habitus sunt 55.
posse simpliciter, et potentia creata non ha-
bet ex se id omne, quod requiritur ex parte
causae secundae ad productionem actuum su-
pernaturalium, alioqui illi actus non
essent supernaturales, sed naturales. Ha-
rum tamen virtutum causalitatem im-
mediate per se ipsam supplere potest
omnipotentia divina. 2°. Egebat
concurso supernaturali, nam sine illo
actus supernaturalis esse non potest. 3°.
Egebat gratia actuali saltem illustra-
tionis, alioqui actus eius non fuissent
supernaturales: nam habitus, qualis est
gratia sanctificans, praeter se non
agit, nec potest ad agendum determinari
per actum voluntatis aut intellectus mere
naturalem.

Et quamvis velut certum statu- 28.
ant, gratiam actualem hominibus cap-
lis necessariam, quae medicinalis dicitur,
differre à gratia status innocentiae, eo-
quod gratia sufficiens homini sano
differre debeat ab eâ, quae aegro ac infir-
mo in remedium infirmitatis huius est ne-
cessaria: tamen Ecclesiae definitionibus
sulti tanquam de fide truentur, grati-
am medicinalem non differre à gratia
sanctitatis, quod illa sit necessitans, haec
vero fuerit repudiabilis. Nam de fide
est, gratiam medicinalem etiam effica-
cem non necessitare voluntatem, prout
infra, ubi nobis de gratia actuali sermo
erit ostendemus.

At tamen in assignando inter utram-

28. que hanc gratiam discrimine iisdem Theologi non conveniunt, sed in varias opiniones abeunt, quas hic breviter referre placet.

29. Prima est Thomistarum, qui cum necessitatem gratiae physicae promoventis ex Dominio causa prima in secundam repetant, eam proinde in statu naturae innocentis necessariam fuisse arbitrantur: in quo autem collocandum sit utriusque gratiae discrimen, non omnino consentiunt.

Nonnulli ajunt, totum discrimen se tenere ex parte gratiae sufficientis, quam in presenti statu ex illustratione intellectus et motione voluntatis, in statu vero innocentiae sola mentis illustratione perfectam fuisse existimant. Alii discrimen in eo collocant, quod in statu naturae innocentis, titulo Instantiae dependentiae necessaria fuerit gratia promovens; in presenti vero natura lapsa statu duplici titulo, nempe dependentiae et infirmitatis, non quod ipsa necessaria sit, ut voluntas habeat vires relative* proportionatas operi exequendo; has enim vires beneficii gratiae sufficientis conferri indubitanter docent Thomista; sed ut, non obstante perpetua carnis repugnantia, ad bonum operandum infalibilibiter moveatur ac constanter determinetur.

Alii denique discrimen aliquod excogitarunt in eo positum, quod, ut ipsis placet, promotio physica in presenti statu magis virtuosa sit, quam in statu innocentiae.

30. Secunda est eorum, qui contendunt, Adamo sicut et nobis necessariam fuisse gratiam voluntatis simul cum gratia intellectus: in hoc autem discrimen utrius-

N * ad contrariam concupiscentiam videlicet.

que Status collorant, quod licet homo lapsus 57.
verè ac relativè* possit agere per gratiam suf- * ad oppositum aut
ficientem, nunquam tamen re ipsa et se quod per concupis-
facto acturus sit, nisi uberiori gratia effi- centiam suam abli-
cais auxilio roboretur, que necessitas adju- citur.

torii efficaciis nulla erat in Statu innocen-
tia. Ad hanc sententiam revocatur
illorum opinio, qui ejusmodi efficaciis au-
xilii necessitatem ad difficiliora Junta-
xat opera restringunt.

Tertia nonnullorum est, qui 31.
utriusque Status Discrimen in eo reponunt,
quod in Statu natura innocentis blasphem-
rit gratia Sufficientis, quam appellant adju-
torium line quo non; in Statu autem na-
tura lapsæ, præter gratiam Sufficientem,
adhuc concedatur gratia efficax, quam
vocant adiutorium quo, cujus necessitatem
dicunt maximè à S. Augustinò fuisse com-
mendatam respectu perseverantia; obser-
vant autem, illud adiutorium quo non
esse singularem aliquam gratiam, que
justo concedatur in aliquâ temporis Diffe-
rentiâ, sed potius collectionem gratia-
rum tum internarum, tum externarum,
quibus ita cumulatæ prædestinatus us-
que in finem, ut certò certius omnes
tentationes superet, atque ita in finem
perseveret.

Quarta eorum est, qui inter utri- 32.
usque Status auxilia Discrimen illud af-
signant, quod natura innocens jam evecta
ad esse Supernaturale per gratiam habi-
tualem, potuerit rectè operari cum so-
lâ mentis illustratione; nunc verò in-

58 Super necessaria sit gratia voluntatem mo-
vens ac praeveniens, eaque sive sit ea se effi-
cax, sive non.

33. Quinta tandem Statuit Adamo ad
bene agendum et perseverandum nullā alia
opus fuisse gratiā, quam habituali: unde
Statum innocentis in eo discernere vult
à naturā lapsā, quod homo innocens nullā
planē gratiā praeveniente, ne quidem intel-
lectus indigeret; nunc autem necessaria sit
gratia actualis praeveniens.

Haec sunt varia Catholicorum Theo-
logorum circa utriusque Status naturā in-
nocentis videlicet et lapsa gratiam opinio-
nes; quas eā duntaxat ratione hūc referre
placuit, ut si forte unquam una pro cete-
ris arriserit, ipsi per nos liceat eas amplecti
ac pro viribus tueri. Nos pro animi nostri
circa huiusmodi controversias Scholae Dispu-
tationi ab Ecclesiā relictae indifferentiā nihil
hūc definitur, verum ultro arbitrariū quam-
libet earum hāc probabilitate laudare, quod
quavis non omnino convincant; nec con-
tineri nobis sit, quanam veritatem assequatur.

34. Solvuntur Obiectio-
nes.

Ob. 1° contra 1^{am} Conclusionem.
S. Gregorius Nyssenus Orat. 1. in haec verba:
Faciamus hominem ad imaginem et similitu-
dinem nostram, docet prius hominem con-
ditum fuisse ad imaginem secundum na-
turalia, tum ad similitudinem secundum
supernaturalia. Ergo in ortu hō nondum
Statum justitiam Originalem p. à Deo accepit.

Resp. neg. cons. Quidquid sit de eo
discrimine, quod nonnulli veteres repo-

nunt inter imaginem et similitudinem Dei 59.
ad quam homo factus est; regamus S. Grego-
rium Nyssenum aperuisse hominem prius
prioritate temporis creatum fuisse in puris
naturalibus, tum supernaturalibus donis
instructum et ornatum à Deo fuisse: simul
enim et naturam et gratiam accepit.

Ob. 2do S. Cyrillus Ep. 74. ad Pompe- 35.
jum Non, inquit, per manus impositionem
quis nascitur, quando accipit Spiritum
Sanctum, sed in Baptismo; ut Spiritum jam
natus accipiat sicut in primo homine Adam
factum est. Ante enim Deus eum plasma-
vit, et tunc insufflavit in faciem eius fla-
tum vitæ. Nec enim potest accipi spiri-
tus, nisi prius fuerit qui accipiat. Ergo
Adam prius conditus fuit, quam Spiritum
vitæ, id est justitiam et gratiam sanctifi-
cantem accepit p.

Resp. neg. cons. Ad intentum S.
Cyrilliani satis est, quod aliqua priorita-
te seu temporis seu nature tantum crea-
tis Adam præcesserit eius sanctificatio-
nem vel anime infusionem. Compara-
tio quippe, quæ utitur, duobus modis po-
test intelligi, 1° ut loquatur non de san-
ctificatione Adæ, sed de animatione per
infusionem anime rationalis; quo in ex-
emplò vera est temporis prioritas, et com-
paratio videtur perfecta: sicut enim prius
tempore corpus Adami conditum fuit,
quam Spiritum vitæ accepit; ita prius
tempore homo per Baptismum renascitur,
quam plenitudinem Spiritus sancti acci-
piat per Confirmationem. 2° Ut lo-
quatur de sanctificatione Adami per

60. gratiam; quam ejus creatio praesepit, non
prioritate quidem temporis, sed natura tan-
tum: quâ ea parte paritas manea est et im-
perfecta. Porro S. Cyrillus vim non fa-
cit in ordine temporis, neque ad hoc pari-
tatem instituit; sed tantum ad declarandum
ordinem praesuppositionis, seu distinctionis
inter actiones, quarum una supponit effec-
tum alterius, sive ordo ille sit temporis,
sive naturae: hoc enim ad causam, quam
agebat, nihil conferbat. Ad rationem
verò, quam subjicit, facile reponitur, suffi-
cere prioritatem naturae, quam non negamus,
necessariam verò non esse prioritatem tempo-
ris.

36. Ob. 3°. S. Augustinus maximè in
tribus locis docet, Adamum in primò crea-
tionis instanti non recepisse spiritum
gratiae, sed solum spiritum animae ratio-
nalis. lib. 13. de civ. c. 24. in haec Pauli
i. cor. 15. v. 45. verba: Factus est primus homo
Adam in animam viventem, novissimus
Adam in spiritum vivificantem: sed non
prius quod spiritale est, sed quod animale:
deinde quod spiritale p. ait: Primus homo
de terrâ terrenus, in animam viventem
factus est, non in spiritum vivificantem,
quod ei per obedientiae meritum servaba-
tur. Lib. 2. de genes. ad litt. c. 8.
n. 10. expresse aperit, Adamum gratiâ
donatum non fuisse, nisi postquam in pa-
radisum translatus est. Tunc enim, ait,
spiritalis effectus est, cum in paradiso, hoc
est, in beatâ vitâ constitutus, præceptum
etiam perfectionis accepit. Denique
lib. de concept. et grat. c. 10. n. 27. ait: De-
rum sic ordinasse Angelorum et hominum

vitam, ut in eâ prius ostenderet, quid pos-
set eorum liberum arbitrium; Deinde quid
posset sua gratia beneficium, justitia-
que iudicium. Ergo supponit primum
hominem cum solo naturali libero arbitrio
conditum statim fuisse; tum deinde grati-
am accepisse.

Resp. neg. cons. Ad textus S. Augus-
tini; in primo loco S. Doctor de gratiâ sanc-
tificante Adamo conceptâ nullatenus agit;
sed de dotibus seu conditionibus corporis
immortalis et gloriosi, quas primus parens
in suo ortu non accepit: non enim hic factus
fuit, quin posset mori, cum verâ mortu-
us fuerit; sed quas merito obedientia, post
generalem corporum resurrectionem asse-
cuturus erat: tunc enim planè impassibi-
lia, immortalia ac gloriosa futura sunt
Sanctorum corpora. prout patet totum
hujus S. Doctoris textum legenti: Ad
2um dum loquitur de omnimodâ perfectio-
ne status innocentia; non autem de solâ
justitiâ seu gratiâ sanctificante, quâ ani-
ma Adamo ornata statim à creatione suâ
fuit. Mens ergo illius est, Adamum in bea-
tâ vitâ, hoc est, in omnibus, quibus afflu-
ere debebat, corporis et animæ deliciis, prius
constitutum non fuisse, quam translatus
fuerit in paradysum. Ad 3^{ium}

Non spectat eo loco S. Augustinus nequid
seu omni donâ gratiâ destitutum Ange-
lorum et Adamo liberum arbitrium, sed
eo tantum donâ, quod appellat auxili-
um quo, seu auxilium efficax perseve-
rantia, se contendit, Adamo innocen-
ti datum fuisse auxilium duntaxat suf-
ficiens, seu sine quo non, cum quo per-

62. severare quidem poterat, sed quod ipsam non
dabat perseverantiam: homini vero lapsi
necessarium esse auxilium quo seu efficax
perseverantia.

37. Ob. 4to Vix intelligi potest, quia
ratione primus homo peccaverit, si statim
ab ortu suo tam perfectus tam justus et in-
nocens conditus fuit. Ergo, p.

Resp. neg. ant. facile intelligi po-
test, quod homo, qui liber conditus est ac
dominus viarum suarum à gratiâ, quam
accepit, potuerit peccando evadere. Imò
si gratiam, quâ poterat non peccare, et
qua necessaria prorens est ad non peccan-
dum, non accepisset, haud dubie non pe-
casset. Iustitia scilicet originalis nec fuit
in ipso impotentia absoluta non peccandi,
nec impeccantia simpliciter; sed poten-
tia non peccandi ex iustitiâ mutabili,
qua peccandi quidem voluntatem, quamvis
stabat, sed non facultatem auferabat. Om-
nis enim creatura, cum sit ex nihilo defi-
cere potest. leg. Aug. lib. 14. de Civ. c. 29.

38. Ob. 5to Contra 2^{am} Conclusionem.
Privatio charitatis, juxta S. Augustinum,
lib. 11. de Civ. c. 17. lib. 3. de lib. arb. c. 13. 14. p.
est vitium natura, atque adeo contra na-
turam. Atqui si charitas debita non
esset et connaturalis creatura rationali,
charitatis defectus non esset natura ratio-
nalis vitium, sicut ejus vitium non est
carere unione hypostaticâ, et donis, qua
dicuntur gratia gratis data. Ergo, p.

Resp. Dist. maj. Privatio chari-
tatis late sumpta, vel qua supponit Dei
ordinationem ad finem supernaturalem,

est vitium natura, conc. maj. Privatius 63.
charitatis strictè sumpta et abstractis
à qualibet liberà et gratuita Dei ordina-
tione ad beatitudinem supernaturalem,
est vitium natura innocentis, neg. maj.
Igitur 1. Charitas sumi potest late pro quo-
libet recto et honesto amore, quo sensu
S. Augustinus, Serm. 349. charitatem di-
vidit in divinam et humanam: siquè
sumpta charitatis defectus verum est na-
tura rationalis vitium; nec mera nega-
tio, sed vera naturalis boni anime priva-
tio. 2. Charitas sumi potest strictè
pro amore casto et supernaturali; siquè
sumpta, si comparatur cum solâ natura
abstracta à qualibet Dei ordinatione ad
finem supernaturalem, ipsius defectus
non est vitium proprie loquendo, nec priva-
tio, sed mera absentia perfectionis indebi-
ta. Si autem comparatur cum natura
ex Dei ordinatione elevata et destinata
ad finem supernaturalem, tunc charitatis
absentia vitium est anime, et boni na-
turalis privatio, nomine bonorum na-
turalium complectendo omnia dona acti-
am supernaturalia in creatione accepta.
siquè intelligendus est S. Augustinus.

Ob. 6. to quod est secundum natu- 39.
ra exigentiam, naturale diu debet. At-
qui immortalitas corporis est secundum
natura exigentiam; nam forma immor-
talis, qualis est anima rationalis, natu-
raliter exigit uniri materia seu corpori
immortali; alias per totam eternita-
tem à corpore suo avulsa in statu violen-
to futura esset; nec consequenter suam
assequi posset naturalem beatitudinem. Ergo.

Resp. neg. min. Anima à corpore avulsa illud duntaxat naturaliter appetet, quod naturaliter consequi potest: cum ergo corporis huius immortalitatem non possit naturaliter assequi, eam non appetet, nec consequenter foret in statu violento, et omni sua naturali beatitudine privata, si à corpore huius separata et avulsa remaneret.

§. Secundus

De statu naturae purae.

Quid per statum naturae purae intelligamus supra initio huius capituli exposuimus. Est nempe status in quo homo nasceretur absque ullo dono supernaturali et sine peccato, cum omnibus perfectionibus et imperfectionibus, quae naturam ipsam consequuntur, obnoxius proinde ignorantia, concupiscentia, morbis, aliisque huius vitae erumnis, ac ipsi tandem morti.

Pelagiani statum hunc non solum possibilem, sed et existentem admiserunt. Errorem hunc strenuè ac invictè repressit S. Augustinus, libris praesertim contra Julianum.

Lutherus, prout iam supra §. praecedenti num. 23. annotavimus, in C. 3. Genes. iustitiam originalem homini tam naturalem fuisse contendit, quam naturale est oculo, ut lumen videat: ex quo evidenter sequitur, statum naturae purae, iuxta Lutherum, omnino fuisse impossibilem.

Calvinus duorum loquendi modorum Lutheri utrumque emollire ac temperare visus est. Nam impossibilitatem status naturae purae, in quo primitus homo conderetur absque originali iustitia, repetit

ca justitia, bonitate ac aequitate Dei: Sic enim
habet lib. i. Instit. c. 15. In contumeliam Dei
videret, si quid vitii inesse natura proba-
retur. Et lib. 2. c. 1. Minime consentane-
um est, Deum fieri mortis auctorem. 65.

Hanc opinionem aperte amplexus
est Bajus Academia Lovaniensis Doctor
et Cancellarius, cujus plures extant eâ de re
propositiones à S. Pio V. damnatae, prout
S. procedenti, Concl. 2. à Prob. 2. Num. 24.
adnotavimus.

Eum secutus est Jansenius, qui tom.
2. tribus integris libris praesens versat argu-
mentum, atque geminam Baji doctrinam
ab errore vindicare, necnon fuse ostendere
conatur, statum naturae purae pugnae cum
providentiâ, bonitate, et aequitate Dei, imò
cum ipsâ nativâ hominis constitutione,
qui aliter creari non potest, quam cum gra-
tiâ et ordinatione ad finem supernatura-
lem: addit oppositam sententiam unum
esse ex praecipuis Pelagiani erroris capitibus
à S. Augustinô expugnatis, et ad Manichaeis-
mum pertinere.

A memoratâ Baji et Jansenii do-
ctrinâ veiffâ non discrepat quorundam
Theologorum sententia, qui metaphysi-
câ et subtili quâdam abstractione Divi-
nam omnipotentiam à ceteris Dei perfec-
tionibus praesidentes, volunt, in se et
habitâ ratione solius Divina omnipo-
tentia, possibilem esse statum naturae
purae; at contendunt illum repugnare
habitâ ratione Divinae justitiae, bonita-
tis, p. absurda proius distinctio.

Ceteri Theologi Catholici post S.
Thomam statum naturae purae possibili-
tatem propugnant sub omni respectu,

Pa. Lamm. Aaaa
pag. 35

66. San habita ratione omnipotentia, Sapientia, bonitatis et omnium aliorum Dei attributorum. cum quibus sit

41. Conclusio.

Statu qui dicitur natura pura, sub omni respectu valide possibilis est.

Prob. Necessè non fuit hominem creari in Statu iustitiæ originalis, sed potuit talis à Deo primum condi, qualis nunc nascitur, excluso solum peccato. Ergo potuit creari in Statu natura pura.

Antecedens, in quo posita est tota præsentis controversiæ difficultas, jam demonstratum manet ex dictis S. præcedenti, Conclus. 2ª atque insuper

Prob. 1° Ex Decreto dogmatico à S. Pio V. edito, et à Gregorio XIII. non Urbanò VIII. approbato et confirmato, in quo damnantur hæc propositiones: 21ª Humana natura sublimatio et exaltatio in Consortium Divinae naturæ, debita fuit integritati primæ conditionis, et proinde naturalis dicenda est, et non supernaturalis. 26ª Integritas primæ creationis non fuit indebita naturæ humane exaltatio, sed naturalis eius conditio. 55^a Deus non potuisset ab initio talem creare hominem, qualis nunc nascitur (excluso scilicet peccato). 78va Immortalitas primæ hominis non erat gratia beneficium, sed naturalis conditio.

79na Falsa est Doctorum sententia primum hominem potuisse à Deo creari et institui sine iustitiâ naturali. Ergo.

Prob. 2° ex Patribus. S. Basilii lib. De Spiritu Sancto, dicit, Angelos non esse Santos naturâ: à fortiori nec homi-

nes. Eadem autem est ratio de aliis donis ^{67.}
Supernaturalibus. Pro ceteris omnibus Pa-
tribus sufficiat S. Augustinus, qui passim nos-
tram tuetur sententiam. Unicum ex eo ad-
ducimus locum ex lib. 4. contra Julianum
c. 16. Desumptum, ubi haec eloquitur: Gra-
tia quippe Dei magna ibi erat, ubi terrenum
et animale corpus bestialem libidinem
non habebat. Qui ergo vestitus gratia non
habebat in suo corpore quod pueret, spolia-
tus gratia sensit quod operire deberet. Cer-
te si donum integritatis, seu subjectio partis
inferioris ad Superiorem erat magna gratia
etiam in statu innocente, natura etiam
innocens potuit sine hoc dono condi: nam
quod est gratia, non est debitum naturae,
et eius exigentiam superat. Natura autem
condi potest sine eo omni, quod ei debi-
tum non est, et eius exigentiam superat.
Jam vero donum immortalitatis, ordina-
tio ad visionem intuitivam, et amorem
fruitivum, gratia sanctificans, adoptio
divina, et cetera dona non sunt minus
gratia etiam in natura innocente, quam
donum integritatis: ac proinde tam sine
illis omnibus condi potuit natura etiam
innocens, seu peccato immunis.

Prob. 3° momenti Theologici.

Ex dictis, Status natura pure ille
est, in quo homo primitus à Deo crearetur
absque gratia et sine peccato, obnoxius ta-
men omnibus miseris et calamitatibus, qui-
bus nunc premimur. atqui maxime pos-
sibilis est Status ille. 1° potest homo
creari absque gratia, ceterisque donis ipsi
annexis; quia sine eo condi potest, quod est
Supernaturale, ipsiusque natura omnino

64. indebitum. atqui talia sunt gratis dona, alioquin gratia jam non esset gratia, inquit Apostolus, Rom. ii. Ergo, p.

2°. Creari potest sine peccato; imò non potuit primitus condici cum peccato: aliàs Deus peccati auctor dicens foret.

3°. Creari itidem potuit obnoxius concupiscentiis, morbis, aliisque similibus acuminis, ipsi tandem morti: ista siquidem forent primordia naturae, ipsiusque appendices, ut loquitur S. Augustinus, atque in ipsa hominis constitutione fundarentur: Sic concupiscentia in conjunctione corporis cum anima, quo fit, ut mens de corpore sollicita bonum sensibile prosequatur tanquam corpori conveniens; pariter morbi, dolores, aliisque miseriae, ex influxu causarum naturalium profluerent, quae hominem circumdant, et circumbedissent in statu naturae purae, quaeque huiusmodi erumnas quaedam naturali necessitate inflixissent; ipsa denique mortalitas fundatur in compositione elementorum, quibus corpus humanum constat, quae mutua seum pugna mortem tandem generant. Ergo, p.

2° Dum momentum. Nulli divina perfectioni repugnat, ut creetur homo qualis nunc nascitur, excepto peccato. Non repugnat omnipotentiae, ut per se clarum est, nec dignitentur adversarii. Non etiam repugnat sapientiae, justitiae, bonitati, ulive divinis attributo, ut ostendit S. Augustinus, lib. 3. de libero arbitrio, c. 20. 22. et 23. quia tunc Deus concederet homini quaecumque sunt illius naturae debita, nempe naturale iudicium, libertatem et alias facultates, quibus posset se ipsum excolere, et debitum finem assequi:

unde et absolute pronuntiat S. Augustinus, 69.
in illa hypothesis Deum non fore culpandum, sed laudandum. Ergo, p.

Et vero ille status nulli repugnat
divino attributo, in quo homo constitutus,
haberet id omne, quod ad naturam hu-
manam pertinet, in quo quidquid deesset
gratuitum foret ac indebitum; in quo de-
nique nihil vitii haberet, nihil turpe et
inhonestum. Atqui talis esset homo in
statu naturae pure constitutus, ut ex dic-
tis constat. Ergo p.

his accedit unanimis et constans Theo-
logorum consensus, qui praesente Schola
Principe S. Thoma q. 4. De malo, art. i. et
i. p. q. 95. item i. 2. q. 85. a. 5. et 6. mani-
fester nostram sententiam velut indubi-
tatae supponunt. Unde, Nescio, inquit Be-
larmius, lib. De gratia primi hominis, c. 5.
quomodo possit ullus Catholicus dubitare,
si fuerit primi hominis integritas natura-
lis, an supernaturalis.

Solventur Objectiones.

42.

Ob. 1.º S. Augustinus reprehendit Be-
lagianos, quod assererent infantes nasci sine
peccato, et tamen excludi à regno caelorum,
si morerentur sine Baptismo. Ergo bea-
tudo supernaturalis debita est naturae in-
nocenti. Ergo p.

Resp. Dist. ant. Et S. Augustinus
hoc dicit ex suppositione veritatis Catholicae,
etiam ab ipsis Belagianis admissa, nempe
quod homines sint et semper fuerint in Sta-
tu naturae elevatae seu ordinatae ad Dei vi-
sionem intuitivam et fruitionem, quâ pro-

70. inde nemo privari potest nisi per peccatum mortale, cone. Hoc dicit independenter à tali hypothesisi, neg. ant. Et Dist. cons. Ergo beatitudo Supernaturalis natura innocenti debita est ex gratitudine Divinà ordinatione, cone. Debita est ex exigentiâ naturæ, quæ non peccavit, neg. cons. In hoc et simili materiâ S. Doctor semper supponit cum Pelagianis Statum elevationis, quâ homo gratitudo à Deo ordinatus est ac destinatus ad beatitudinem Supernaturalem. Quamvis enim Pelagiani negarent Adamum creatum fuisse in Statu Gratiæ; tamen fatebantur eum ad Supernaturalem Statum Gratiæ sanctificantis, et visionem intuitivam ac fruitionem Dei ordinatum esse.

Inst. 1°. S. Augustinus docet, non esse aliam beatitudinem, quam Supernaturalem.

Resp. Id docet de presenti Statu naturæ lapsæ, non de Statu naturæ innocentis.

Inst. 2°. S. Augustinus, lib. 2. contra Julian. c. 10. Et lib. 6. c. 5. docet, Deum fore injustum erga parvulos morti et miseriis obnoxios, si carerent peccato.

Resp. Loquitur ex hypothesisi Secreti, quo Deus statuerat, hominem à miseriis servare immunem, si non peccasset.

Inst. 3°. S. Augustinus dicit, constat nobis mortem, non lege naturæ, sed merito inflitam esse.

Resp. Loquitur ex hypothesisi Secreti, quo Deus statuerat, mortem hominis contra naturæ exigentiâ impedire, si Adamus non peccasset. Unde solum vult hominem nunc non mori ex naturæ exigentiâ, sed ex merito peccati, quod quidem si non admisisset, immortalitatem à Deo gratis

promissam consecutus fuisset. Et verò idem
S. Doctor, lib. 6. de Genes. ad litt. c. 25. ait: Creatus est homo immortalis, quò dei prestabatur
De ligno vitæ, non de constitutione natu-
re.

71.

Ob. 2°. Deus non potuit creare homi- 43.
nem nisi propter finem ultimum. Sed fi-
nis ille ultimus est Dei visio et fruitio. Ergò.

Resp. Dist. maj. Nisi propter finem
ultimum vel naturalem, vel supernatu-
ralem, cone. Nisi propter finem ulti-
mum supernaturalem, neg. maj. Duplex
est finis ultimus, seu beatitudo possibi-
lis, nempe naturalis et supernaturalis.
Naturalis consistit in perfectâ quadam Dei
contemplatione abstractivâ*, et ejusdem
amore necessario viribus non depravate
nature possibili. Supernaturalis consistit
in Dei visione intuitivâ et amore fruiti-
vò. Ad priorem finem ordinata fuisset
natura humana, si in puris natura-
libus creata fuisset. Cum enim ignoti nul-
la sit cupidò, si homini revelatum non
fuisset, idem ex Dei gratiâ ad finem su-
pernaturalem esse destinatum, nullum
haud dubie pro illo fine adipiscendò, clarâ
scilicet et intuitivâ Dei visione, in ipso
excitaretur desiderium; atque in solâ Dei
cognitione abstractivâ quiesceret.

Ob. 3°. Deus non potuit creare ho- 44.
minem in eo statu, in quo homo non posset
amare Deum propter se. Sed in statu na-
ture pure homo non posset amare Deum
propter se. Ergò.

Resp. Neg. min. Duplex amor Dei
propter se distinguì debet, naturalis scilicet

* contemplatio seu
cognitio Dei abstra-
ctiva ex dictis in Tract.
De Deo part. i. c. 4.
S. 2. num. 88. est
ea, quâ Deus per
creaturas tanquam
per medium seu
motivum cognosci-
tur. Qui bene atâ
vitâ in statu nature
pure decessissent in
alterâ et beatâ vitâ
perfectissimam Dei
contemplationem ab-
stractivam obtinuis-
sent per species à Deo
infusas, eumque sibi
representassent tan-
quam virtutis remun-
eratores magnifi-
cum, benignum, ac
beatificantem.

72. et Supernaturalis. Naturalis est ille, qui à Natura intellectuali non depravatā elici potest cum concursu et providentiā naturali. Supernaturalis est ille, qui propter suam firmitatem et elationem elici non potest solis natura etiam non depravata viribus. Primi amoris, non secundi, capax fuisset homo in statu nature pure.

Inst. 1°. Dei amor naturalis fictitius est et impossibilis. Ergo.

Resp. Neg. ant. Neque enim repugnat. Unde S. Cyprianus V. et Gregorius XIII. Has Baii propositiones damnarunt, 34^{am} Distinctio illa duplicis amoris, naturalis videlicet, quo Deus amatur ut auctor nature, et gratuiti, quo Deus amatur ut beatificator, vana est et commentitia, et ad illudendum sacris litteris et plurimis veterum testimoniiis encogitata. Et 36^{am} Amor

naturalis, qui ex viribus nature exoritur, ex sola philosophiā, per relationem presumptionis humane, cum injuriā crucis Christi defenditur à nonnullis Doctoribus.

Inst. 2°. Fuit capitalis error Pelagii, quod assereret, amorem Dei propter se haberi posse solis natura viribus. Unde S. Augustinus, lib. 3. de Grat. et lib. arb. c. 18. ait: Unde est in hominibus charitas Dei et proximi, nisi ex ipso Deo? nam si non ex Deo, sed ex hominibus, vicerunt Pelagiani: si autem ex Deo, vicimus Pelagianos. Ergo p.

Resp. neg. cons. Capitalis error Pelagii fuit, quod diceret, amorem Dei propter

* amor Dei appetit se et supra omnia appetitativum *

atque sufficientem ad salutem aeternam, ha-
beri posse in hoc praesenti statu naturae lapsae
ex solis naturalibus liberi arbitrii viribus.
De hoc autem amore perfectō ac superna-
turali, et ad salutem sufficiente loquitur
S. Augustinus loco objecto et aliis similibus.
Agitur autem hic de amoris naturalis
minimis perfecti, et insufficientis ad beatitu-
dinem supernaturalem assequendam possi-
bilitate in statu naturae purae.

Inst. 3.º Idem S. Augustinus variis
locis docet, omnem amorem creaturae ratio-
nalis esse charitatem, vel cupiditatem. Atqui
per charitatem intelligit Dei amorem prop-
ter se, qui produitur per Spiritum Sanc-
tum, ideoque supernaturalem. Ergo.

Resp. neg. min. Nam S. Doctor in iis
locis per charitatem intelligit, non amorem
Dei super omnia propter se dilecti, sed amo-
rem boni seu honesti, sive amorem ali-
cujus virtutis. Unde sequitur tantum,
omnem amorem creaturae rationalis esse
bonum vel malum; et verò erroneum est
dicere, omnem amorem creaturae rationa-
lis, qui non sit Dei propter se dilecti, esse
vitiosam cupiditatem, ut constat ex hac
Baji propositione à Pio V. et Gregorio XIII.
damnata: omnis amor creaturae rationalis,
aut vitiosa est cupiditas, quā mundus di-
ligitur, quae à Joanne prohibetur; aut lau-
dabilis illa charitas, quā per Spiritum Sanc-
tum in corde diffusa, Deus amatur. Porro
cum S. Augustinus dicit amorem justitiae
seu virtutis inspirari, infundi per Spiritum
Sanctum, loquitur non de quolibet amore,
sed de amore ad salutem aeternam conducente.

73.
tiativus est, quo vo-
luntas tam forti amo-
ris vinculo arctata est
Deo, ut nulla res eam
inde avellere queat.
Hoc amore appetia-
tive summo dicebat
Apostolus, Rom. 8. Cer-
tus sum, quia neque
mors, neque vita....
neque creatura alia
poterit nos separare
à charitate Dei.

74.
46.

Ob. 4to. Homo condi non potest in eo
Statu, in quo obnoxius esset morbis, dolori-
bus, laboribus et morti sine aliquo peccato.
Atqui in Statu nature pure vis miseris ob-
noxius esset sine peccato. Ergo.

Resp. Neg. maj. Quia esse obnoxium
morbis, doloribus, mortip^a est defectus
homini connaturalis per se, cum constet
non solum animam, sed etiam corpore, cu-
jus habitudo naturaliter vitiari potest, et
cujus partes dissolvi, et organa debilitari
naturaliter possunt. Atqui homo creari
potuit cum defectibus sibi connaturalibus,
nec ad id defuissent Deo boni fines. Ergo
homo potuit creari obnoxius morbi, et a
fortiori morbis, doloribus, p. Unde a soepe
laudatis Summis Pontificibus damnata est
haec Baji propositio: Immortalitas primi
hominis non erat gratis beneficium, sed
naturalis conditio. Ceterum Miseria
in Statu nature pure fuisset poenalitas
naturalis, non poena proprie dicta, quae
est malum seu incommo^{dum} propter cul-
pam inflitum, ideoque supponit culpam.
De hac sola poena proprie dicta loquitur
S. Augustinus, lib. 3. De libero arb. c. 18. quan-
do ait: omnis poena, si justa est, peccati
poena est, et supplicium nominatur.

47.

Ob. 5to. Homo creari non potuit
in eo Statu, in quo laboret ignorantia in-
vincibili, nisi in aliqua sua culpa merue-
rit. Atqui in Statu nature pure homo
sine sua culpa laboraret ignorantia in-
vincibili. Ergo.

Resp. Neg. maj. Nam homo condi
potuit a Deo cum defectibus sibi connatu-
ralibus. Sed posse ignorare est defectus

conaturalis homini: nam ejus intellectus 75.
est valde limitatus, et pendet ab impressio-
ne quae in sensibus fit; rerum essentias non
penetrat, nec veritates sive speculativas
sive practicas sine magno labore assequi-
tur. Unde quod Adam creatus fuerit sine
ignorantia, id fuit beneficium Dei gratui-
tum.

Inst. 1°. Ea, quae tum fierent ab
homine ex ignorantia invincibili, attri-
buerentur Deo ut auctori. Ergo.

Resp. neg. ant. Quia illa non essent
à Deo nisi ut permittente et conucente
conuersione generali ex officio causa pri-
ma, nec essent peccata nisi materialiter,
non autem formaliter seu imputabiliter.

Inst. 2°. S. Augustinus docet, igno-
rantiam esse poenam peccati. Ergo.

Resp. Loquitur de ignorantia praesentis
status, natura lapsa. Nam si Adamus
non peccasset, homines nascerentur in sta-
tu natura innocentis et integra, in quo
magna facultate assenti fuissent cogni-
tiones omnes tum speculativas tum practi-
cas, aetati et conditioni suae convenientes.

Inst. 3°. Christus non assumpsit
ignorantiam, nec rebellionem carnis, non
nisi quia haec non possunt esse nisi à pec-
cato. Ergo.

Resp. Neg. ant. Sed ista non assump-
psit, quia dedebant dignitatem Regis ho-
minum et Angelorum, Supremi Legislato-
ris, Doctoris, Judicis, et sanctitatem ac ma-
jestatem Verbi.

Ob. 6to. Repugnat Status, in quo 48.
homo sine sua culpa non potest assequi

76. beatitudinem suam. Sed in Statu natura
pura est hoc impossibilitas sine culpa ho-
minis. Ergo.

Resp. Neg. min. Nam homo in Statu
natura pura beatitudinem suam naturalem
in abstractivâ Dei contemplatione et amo-
re necessariô huius contemplationi propor-
tionatô positam mereri et consequi posset
per bona opera naturalia: in idô quippe
Statu providentiâ naturalis favorabilior
esset, nec homo tot ac tantis impedimen-
tis et difficultatibus laboraret, quot et
quantis in hoc Statu natura lapsa obno-
xius est propter peccatum originale. Bonus
homo in Statu natura pura post mortem
beatitudine suâ naturali fruere in al-
terâ vitâ saltem secundum animam, que
naturaliter est immortalis. Homo
etiam in Statu natura pura posset mora-
liter servare totam legem naturalem, et
vitare omnia peccata mortalia, et quidem
ex affectu virtutis seu honestatis. Nam
in hoc Statu favorabiliore providentiâ
gauderet, quamdiu saltem non peccaret;
non tantum impleretur à concupiscen-
tiâ ad malum, nec ab eâ tantam pate-
retur difficultatem ad bonum, quantum
nunc patitur ob natura corruptionem pec-
cato originali inductam; nec etiam subi-
ceretur Dæmoni, cuius servituti obnoxii
sunt homines in Statu natura lapsa prop-
ter peccatum originale, ut docet Concilium
Trid. Sess. 5. can. 1. nec denique tanta foret
infirmitas in Statu natura pura, quanta
nunc est in Statu natura lapsa.

Inst. S. Augustinus, l. 10. De civ. c. 2. 77.
et ii. docet, hominem non posse sine gra-
tia assequi beatitudinem illam natura-
lem, quam Platonici in contemplatione
Dei ponebant. Ergo.

Resp. neg. cons. S. Augustinus loquitur
de homine existente in Sta-
tu natura lapsa. Quando autem dicit, ho-
minem non posse sine gratia assequi beati-
tudinem suam, loquitur de beatitudine
Supernaturali consistente in Dei visione
intuitiva, et amore fructivo: nam loqui-
tur de ea beatitudine, ad quam inuicem homo
ordinatus est.

Ob. 4mo. In statu natura pura esset
concupiscentia à Deo. Atqui hoc repugnat,
nam concupiscentia est mala, et pugnat
contra Spiritum. Ergo.

Resp. Dist. maj. à Deo esset concu-
piscencia sumpta praeiuse ut est potentia
concupiscendi bona sensibilia, conc. Sump-
ta pro actu malo concupiscendi. neg. maj.
In statu natura pura concupiscentia sumpta,
ut est potentia concupiscendi bona sen-
sibilia esset à Deo ut auctore: at concu-
piscencia sic sumpta non est quid malum,
nec pugnat contra rectam rationem, sed
est perfectio et bonum natura, quatenus
est principium actuum ad natura functio-
nes et conservationem necessariorum et re-
ta rationi consentaneorum, licet quate-
nus conumpere potest in motus inordinatos
et recta rationi dissentaneos non sit perfec-
tio sed defectus natura conaturalis, et à
Deo permixtus: quemadmodum voluntas,
quatenus est principium volitionum recta

78. rationi consentaneorum, est perfectio et Bonum
natura, licet, quatenus potest elicere actus
rationi dissentaneos, sit defectus. Conu-
piscientia autem, sumpta pro actu conuiscen-
di inordinato, non est à Deo ut illius autho-
re: nam non est à Deo ut illum volen-
te et prouante, sed est tantum à Deo
ut permittente et ad illum conueniente con-
cursu generali ex officio causa prima: imò
Deus vult illum impediri per rationem,
nec ad eum alio modo conuisceret, quam nunc
ad entitatem actus mali conuiscit. Conuiscen-
tia vero sumpta pro potentia conuiscen-
cendi indeliberate bona sensibilia contra
rectam rationem, est imperfectio et de-
fectus homini conaturalis, sicut est pec-
cabilitas, quam Deus sapienter permittit.

Inst. 1.º In Statu natura pura mo-
tus inordinati conuiscientie non possent co-
hiberi, et voluntatem ad peccandum neces-
sitarent. Ergo.

Resp. neg. ant. Nam eiusmodi motus
possent sine gratia cohiberi à natura non
vitiata, qualis est in illo Statu; nec motus
illi ad eò vehementes essent, ut voluntatem
necessitarent.

Inst. 2.º Conuiscientia est opus
pudendum, utpotè membrorum rebellionem
inferens et connotans. Atqui repugnat
opus pudendum ipse à Deo. Ergo.

Resp. Dist. maj. Conuiscientia est
opus pudendum in presenti natura lapsa Statu,
con. In Statu natura pura, subdist. in ordi-
ne mali naturalis, con. in ordine mali mora-
lis et culpabilis, neg. maj. Et Dist. min. Atqui

79.
repugnat opus prudendum esse à Deo, quate-
nus prudendum est, et malum formaliter et
deficiens, conc. quatenus est malum materia-
liter duntaxat, atque inclinatio in bonum sen-
sibile, neg. min. et neg. cons. Itaque num
erubescimus de concupiscentiâ, et in alio
quoque statu, puta natura pura, erubuisse-
mus, sed dispari modo. Num enim eru-
besimus de concupiscentiâ, eâquod sit opus
Diaboli, opus Adami peccatoris, opus nostrum,
quod à peccato nostro dimanat, et stigma
rebellionis nostræ. In alio vero statu eru-
buissemus de concupiscentiâ tanquam de
malò naturali, non sicut ac jam nos pudet
deformitatis alicujus in corpore. At hæc
erubescencia non esset de operibus Dei, sed
de naturali imperfectione, et de ejusmodi
motibus inordinatis, qui non magis essent à
Deo, quam entitas peccati: Deus enim con-
curreret ad eos ex officio cause primæ tan-
tum et secundum exigentiam causarum secun-
darum, velletque eos cohiberi, et ab eis ho-
minem abstinere, quoad fieri posset.

Ob. 8.º In quocunque statu homo 50.
viator constituitur, capax est remissionis pec-
cati. Atqui homo in statu natura pura, capax
non foret remissionis peccati, quæ sine infusio-
ne gratiæ obtineri non potest. Ergo.

Resp. Neg. min. Nam homo in statu
natura pura consequeretur remissionem pec-
cati, vel per condonationem extrinsecam,
vel per infusionem alicujus qualitatis naturalis.
Atque, quod si pugnaveris aliter non
posse remitti peccata, quam per infusionem
gratiæ sanctificantis, nihil inde aliud efficies,

80. nisi hominem à statu pura natura, migratum
ad statum natura reparata per gratia infusionem.

51. Caput Quartum.

De Gratia Habituali.

Gratia prout iam supra cap. i. adnotavimus generatim dividitur in habitualem et actualem, illam esse supernaturale Dei donum anime permanentor inherens per modum habitus, ibidem diximus, hanc vero esse actum transeuntem. De gratia habituali atque is, que ad eam consequuntur presenti Capite agemus, de actuali sequente actu.

§. Primus.

52. De nomine, essentia, et existentia gratia habitualis.

Gratia habitualis hoc nomine venit, quia ad modum habitus anime invenit, quia ad modum habitus anime invenit, quia ad modum habitus anime invenit.

* Habitus nomine habet*, dicitur etiam Gratia Sanctificans, quia effectus ejus formalis est Sanctum efficiere Subjectum, cui inheret, sicut calor inherens corpori reddit illud formaliter calidum. Numupatur etiam Gratia justificans; quia sicut calor expedit frigus, ita Gratia formaliter expedit peccatum, et inclinatur ad omne opus bonum; justum enim dicitur eum, qui habitualiter dispositus est ad legem implendam. Vocatur quoque Adoptio; quia effectus ejus formalis est facere filios Dei adoptivos, juxta illud Rom. 8. Accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba / Pater! Ob eandem rationem dicitur i. Jo. an. 3. v. 9. Semen Dei, quatenus per illam nascuntur filii Dei, et consortes divinis illius nature. Denique etiam Pignus

prout in metaphysica nostra part. 2. c. 3. §. 4. adnotavimus, intelligitur facultas aliqua, qua facultatem adagendum per se et immediate juvat, atque definiri solet, quasi facultas adventitia, qua facilius operatur.